

Nieuwsbrief Stichting Cultureel Erfgoed Enschede

Jaargang 4 - nummer 50 - januari 2019

Inhoudsopgave

1. Enschede bij de tijd [deel 2]
2. Kijk & Vergelijk. De oude markt.
3. Meldpunt Cultureel Erfgoed Enschede.
4. Media protocol voor monumenteigenaars.
5. Samen zijn we sterk ...
6. Nationaal Monumenten Portaal gestart.
7. Vier belangrijke schoonmaak tips.
8. Provinciale laagrentende lening verhoogd.
9. Conciërgewoning voormalige Ambachtschool gewoon slopen!
10. Vakopleiding restaurateur 2019 in Schloss Raesfeld Duitsland.
11. Het erfgoed van het vliegveld Twente. [Bond Heemschut]
12. Renovatie van zeven kastelen in Engeland.
13. Jaar uitstel voor verwijdering asbestdaken.
14. Kwaliteitstoets op monumentensubsidie.
15. Renovatie toegangspoort stadsbegraafplaats Espoortstraat.
16. Enschede de verlichte stad in december 2018.

Het bestuur, de redactie van deze nieuwsbrief en de vrijwilligers van de stichting Cultureel Erfgoed Enschede wensen u een voorspoedig, gelukkig en vooral een gezond nieuwjaar.

WAT GING ER FOUT!

Het ontbreekt ons niet aan stratenkennis maar in het onderschrift van bovenstaande foto ging het vorige maand echt mis. Het betreft hier natuurlijk de Hogelandsingel hoek Heutinkstraat.

Stadsklokken aan de Oliemolensingel.

Foto links: de stadsklok met eigentijdse reclame [2018]

Foto rechts: een gemeenteklok op bijna dezelfde plaats [omstreeks de zestiger jaren]

Enschede bij de tijd [deel 2]

foto SCEE

De Sint-Jozefkerk is een Rooms-Katholieke kerk aan de Oldenzaalsestraat 115 in Enschede. De kerk is in de jaren 1893 en 1894 gebouwd om kerkruimte te bieden aan de textielarbeiders die eind 19e eeuw in vanuit de regio in Enschede kwamen werken. Op 25 september 1894 is de kerk ingewijd door Petrus Matthias Snickers, de toenmalige aartsbisschop van Utrecht. De kerk is gebouwd in de neogotische stijl en heeft drie beuken en zeven traveeën. De kerktoeren staat tegen de voorgevel en is met 77 meter de hoogste kerktoeren van Enschede. Met deze hoogte is het ook het op één na hoogste gebouw van Enschede. Met een hoogte van 101 meter is alleen de in 2008 opgeleverde Alphatoren hoger.

foto: SCEE

Het torenuurwerk van de Basiliek St. Jozef aan de Oldenzaalsestraat is gebouwd in 1894 door R.H. Knoef [Horlogemaker in Enschede]. De Basiliek is een Rijksmonument en het uurwerk kan zeker worden aangemerkt als cultureel erfgoed.

De Jozefkerk krijgt aan het einde van de restauratie het kruis en de haan weer terug op de toren. Het 12 meter hoge kruis is 700 kilo zwaar. De haan is met 20 kilo een stuk lichter. De restauratie van de Jozefkerk duurde 2,5 jaar.

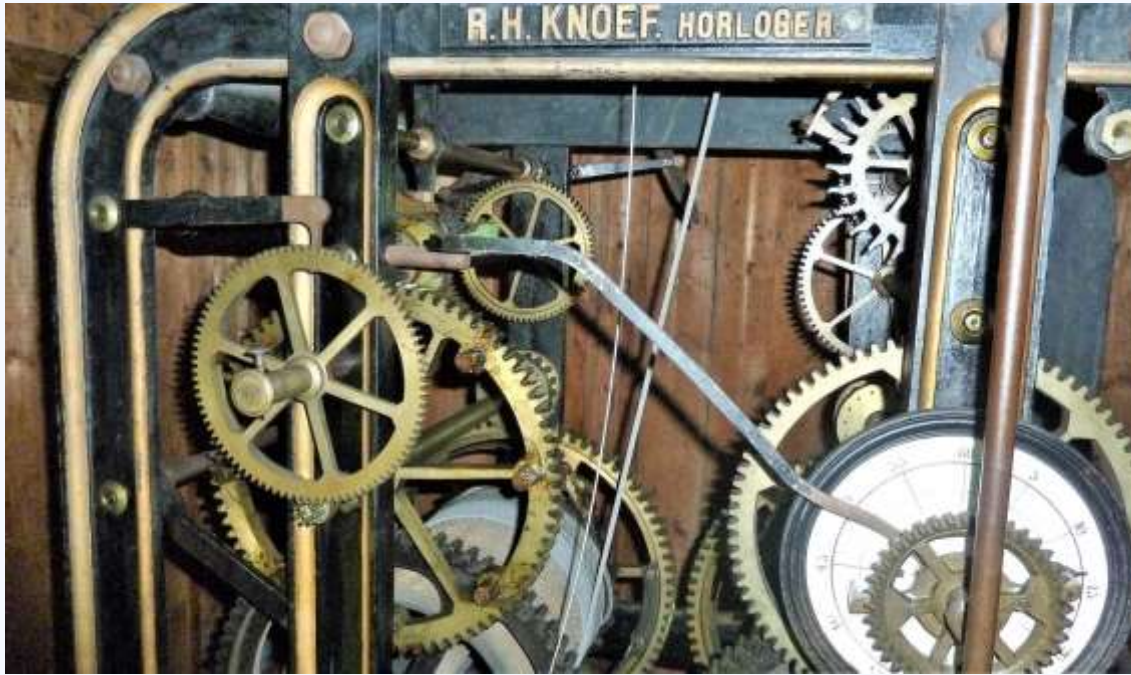
Meer info over de restauratie? Klik [HIER](#).

Foto's: SCEE

In 2013 heeft de kerk een aanzienlijke restauratie beurt gehad. Ook de wijzerplaten en wijzers zijn gerestaureerd,

Het altaar van de St. Jozefkerk na de restauratie van 2013.

Foto: SCEE

COLOFON

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de Stichting Cultureel Erfgoed Enschede.

Redactieadres:
Stichting Cultureel Erfgoed Enschede

info@cultureelerfgoedenschede.nl

Disclaimer

Ondanks aan de samenstelling van nieuwsbrief bestede zorg kan de redactie geen aansprakelijkheid aanvaarden voor de onvolledigheid of onjuistheid van de nieuwsbrief.

BOEKENSHOP.

In onze boekenshop bevinden zich ruim 60 boeken over cultureel erfgoed en de historie van Enschede en Twente. Met de aankoop van een boek ondersteunt u tevens de activiteiten van de stichting Cultureel Erfgoed Enschede. Bent u op zoek naar een specifiek boek of wilt u boeken aan de stichting ter beschikking stellen? Laat het ons weten. Via [e-mail](#).

[Klik hier](#)

Oude markt 1962.

Oude markt 2018.

2. KIJK & VERGELIJK. De oude markt.

We weten niet anders dan dit pand op de hoek van de Oude Markt en de Marktstraat staat. Opvallend is de gebogen lijn van het pand die je bijna onopvallend leidt van de Oude Markt naar de Marktstraat en vice versa. Veel chique woonhuizen en winkelpanden in de Enschedese binnenstad werden in de 19e eeuw gebouwd met een gebogen gevel. Het bovenstaande winkelpand is in de loop van de afgelopen eeuwen nauwelijks gewijzigd. Let eens op de horizontale lijnen boven de winkel etalages. Het pand zal naar alle waarschijnlijkheid gebouwd zijn na de Stadsbrand van 1862. Vanaf 1900 zijn er de eerste ansichtkaarten waar het winkelpand al te zien is.

Lansink Vastgoed Onderhoud beschikt over Werkpakt Keurmerk

Wat is het Werkpakt Keurmerk?

Voor werkgevers die zich nadrukkelijk onderscheiden door sociaal ondernemerschap heeft de gemeente Enschede het

Werpakt keurmerk. Werkpakt-werkgevers onderkennen de talenten van (langdurig) werkzoekenden, bieden hen perspectief en vertalen dit in succesvol en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

De gemeente verstrekt het Werkpakt Keurmerk aan werkgevers die, samen met de gemeente en andere partners, aantoonbaar bijdragen aan duurzame oplossingen voor werkzoekenden en daarbij optreden als ambassadeur en betrokken partner.

Brandwerend schilderwerk

Lansink wordt steeds vaker geconfronteerd met het verzoek om brandwerende coatings aan te brengen. Na een gedegen berekening kan Lansink u een brandwering bieden van 30 tot 120 minuten. Afhankelijk van de toepassing wordt dit d.m.v. spuiten of rollen voor u aangebracht. Stelt u hierbij hoge eisen aan de esthetica dan is Lansink hiervoor de juiste partner. Nadere informatie: Lonnekerbrugstraat 95

7547 AK Enschede,

Tel: 053-435 98 63

info@lansinkbv.nl

MONUMENTEN IN DE SPOTLIGHTS

We zien het vaker dat monumenten in Enschede in de spotlight staan en wat ons betreft "goed voorbeeld doet volgen". Tijdens de afgelopen feestdagen werd op de gevel van het kantoor van Snelder Zijlstra een kerst laser presentatie getoond. Dat trok veel belangstelling, vooral van amateurfotografen.

Ook de toren op de Oude Markt en het Stadhuis aan de Langestraat was op een bijzondere manier in het licht gezet.

Enschede heeft zich met deze lichtshow weer op de kaart gezet. [foto's:

SCEE]

3. Meldpunt Cultureel Erfgoed.

Het Meldpunt Cultureel Erfgoed Enschede is een centraal informatiepunt, dat een breed publiek in de gelegenheid stelt om melding te doen van bedreigd, onbekend en/of ondergewaardeerd historisch erfgoed in de gemeente Enschede.

De doelstelling van het Meldpunt is het leveren van een inhoudelijke bijdrage aan het behoud en waardering van karakteristieke, beeldbepalende gebouwen, objecten, landschappelijke elementen en structuren. Het resultaat van de melding kan zijn dat initiatieven worden ontwikkeld tot mogelijk behoud en/of ontwikkeling van een object. Daarnaast kunnen we via onze maandelijkse nieuwsbrief en de website aandacht schenken aan de melding.

Met onze eigen kennis en de kennis uit ons (inter)nationale en regionale netwerk op het gebied van herontwikkeling, exploitatie & instandhouding, juridische zaken en (digitaal) informatiebeheer denken we graag mee met het erfgoedveld binnen de gemeente Enschede.

De "meldingen" die wij ontvangen zullen via onze website openbaar worden gemaakt zodat lezers van deze rubriek aanvullende informatie of adviezen kunnen verstrekken.

Het meldpunt start op 1 januari 2019 en u kunt u bericht versturen via het blokje "Meldpunt Cultureel Erfgoed" onderaan iedere webpagina van onze website www.cultureelerfgoedenschede.nl

4. Media protocol voor monumenteigenaars.

Er kunnen zich verschillende omstandigheden voordoen waarop u als monumenteigenaar de pers te woord moet staan. Bijvoorbeeld als u gebeld wordt om vragen te beantwoorden over een actuele kwestie omtrent uw monument, een interview geeft of een persconferentie organiseert.

Maar wie voert dan het woord en waar moet u als monumenteigenaar op letten? Ofwel wat zijn de do's en don'ts. In vier afleveringen behandelen wij - het woordvoerderschap, - het persoonlijk en telefonisch interview, - de persconferentie, en tot slot - het persbericht.

Na het laatste artikel plaatsen wij de volledige notitie op onze website zodat u het media protocol nog eens kunt nalezen. Foto SCEE.

Woordvoerderschap. [deel 1.]

Om ervoor te zorgen dat er sprake is van eenduidige informatieverstrekking is het belangrijk dat er een persoon is die als woordvoerder optreedt wanneer u met de media spreekt. Maak daarom duidelijk dat alle perscontacten via deze persoon verlopen zodat u zeker weet dat alle informatie door dezelfde persoon wordt verstrekt. Het is natuurlijk ook mogelijk dat u een externe ter zake deskundige persoon aanwijst als woordvoerder.

Tips voor woordvoerderschap.

- Zorg ervoor dat de woordvoerder altijd bereikbaar is voor de pers, óók buiten 'kantoortijden'.
- Wanneer u verwacht dat u op termijn regelmatig mediacontacten heeft, is het verstandig een mediatraining te volgen.
- Wordt u gebeld door een journalist? Noteer altijd de naam van de journalist en de naam van zijn krant, tijdschrift of omroep. U kunt natuurlijk ook een en ander via een mail laten bevestigen zodat u wel zeker weet met wie u praat.
- Probeer de context van de vraag van een journalist te achterhalen. Wat is de invalshoek van de journalist? Wil hij een kort bericht of een groot artikel schrijven? Welke informatie heeft hij al? En waar is hij/zij naar op zoek.
- Als u bij een telefonisch interview geen antwoord weet op een vraag kunt u de journalist terugbellen. Doe dat nog wel dezelfde dag.
- Wees altijd eerlijk in uw antwoorden of geef geen antwoord op de bewuste vraag.
- Geef nooit informatie 'off the record'. De kans is aanwezig dat de journalist deze informatie toch gebruikt.
- Er kan ongewild tussen u en de journalist een informele sfeer ontstaan waarin u informatie prijsgeeft die niet voor publicatie geschikt is. Wees u bewust van het feit dat de journalist alle informatie gebruikt die hij/ zij te horen krijgt tijdens het interview.

In de volgende aflevering [febr. '19] tips voor het persoonlijk en telefonisch interview.

5. Samen zijn we sterk ...

De geschiedenis en het cultureel erfgoed van Enschede is de laatste jaren bij een groot publiek meer in de belangstelling komen te staan. Dat blijkt onder andere uit de verschillende Facebookpagina's over Enschede die online staan. Ook Instagram en Pinterest levert inmiddels een bijdrage aan dit onderwerp.

Met de huidige sociale media kunnen we kennis delen en we leren van elkaar. Het historisch archief van de gemeente

Enschede is een belangrijke bron maar ook foto's en informatie van particulieren vormen een interessante bron van informatie over de recente geschiedenis van Enschede.

Een aantal mensen is daar bijzonder actief in. Zij verdienen van ons een compliment om iedere keer weer nieuwe informatie en foto's over Enschede te delen.

Onze complimenten gaan onder andere uit naar Harry Migchelbrink, Cris van Oosterwijk, Frits Heijne, Evert Jan Hannivoort, Ruud Wilmink en Frits Breteler.

Maar er zullen ongetwijfeld meer mensen zijn die bij ons even niet in beeld zijn en actief zijn op dit terrein. Laten we vooral doorgaan om Enschede digitaal op de kaart te zetten en zo meer Enschedeërs te interesseren voor onze mooie stad Enschede in het verleden, heden en de toekomst.

6. Nationaal Monumenten Platform.

Op 6 december 2018 is de website www.nationaalmonumentenportaal.nl gestart. Het onlineplatform is er voor de verkoop en verhuur van monumenten. Particulieren en professionals kunnen op de 'Funda voor monumenten' een historisch pand of een bijzondere buitenplaats kopen, huren of boeken voor een overnachting of een kort verblijf. Het portaal wil dé marktplaats voor Nederlandse monumenten worden, zegt voorzitter Anton Valk van de Vereniging Nationale Monumenten Organisatie (NMO).

7. Vier belangrijke schoonmaak tips voor monumenteigenaars.

Veel monumenten zijn bijzonder vanbinnen, variërend van enkele historische details tot complete 17e eeuwse interieurs. Het goed onderhouden van zo'n historisch interieur vergt tijd, kennis en ervaring. Met de juiste zorg en aandacht verlengt u de levensduur van een interieur aanzienlijk. Wij geven u graag enkele tips voor een spic en span bijzonder interieur.

1. Schoonmaken

Vocht en vuil kunnen uw interieur flinke schade toebrengen, dus regelmatig schoonmaken is belangrijk. Let echter op waarmee u reinigt. De meeste reguliere schoonmaakmiddelen die in de winkel te koop zijn, zijn te agressief voor historische interieurs. Gebruik daarom voor het dweilen van een natuurstenen vloer weinig water en een milde zeep, zoals zuiver plantaardige Marseillezeep of niet-ionogene zeep, zoals babyshampoo. Deze kunt u in gespecialiseerde winkels of via internet makkelijk vinden. Ook is het aan te raden de vloer voor het dweilen eerst te stofzuigen.

Historische metalen kunt u het beste zo min mogelijk poetsen. Er verdwijnt door slijtage altijd een klein beetje van het materiaal. Vaak volstaat het om metaal met een katoenen doek op te wrijven. Is er toch zwaarder geschut nodig, kies dan om slijtage te verminderen door te poetsen met geprecipiteerd (zeer fijn) krijt. Dit is een ouderwetse, maar beproefde methode en eenvoudig zelf voor te bereiden (lees hier meer over deze schoonmaakmethode). Commerciële poetsmiddelen zijn bovendien af te raden, omdat zij schadelijke restjes op het metaal achterlaten die het metaal langzaam aantasten.

2. Vocht

Vocht is een beruchte boosdoener van schade in historische interieurs: een natte paraplu, gemorste drank of geknoei bij het begieten van de planten. Houd daarom altijd een vocht absorberende doek bij de hand. Ook worden meubels en houtwerk vaak onnodig schoongemaakt met (te) vochtige doeken. Vaak is een droge doek al voldoende. En is een

vochtige doek toch onmisbaar, veeg het achtergebleven vocht dan op met een droge doek en ventileer goed.

3. Stofzuigen

Misschien staat u er niet bij stil, maar een standaardstofzuiger is niet ideaal voor het schoonmaken van historische interieurs. De lucht circuleert door het apparaat, waarna een deel van het stof ook weer terug de ruimte in wordt geblazen. Stofzuigers met een zogenaamd HEPA-filter beperken dit tot een minimum. Een stofzuiger waarvan u de zuigkracht kunt aanpassen aan het materiaal, is uitermate geschikt om tere oppervlakken te sparen.

4. Regelmaat

Schoonmaken gaat hand in hand met onderhoud en de beste tip is om beide met regelmaat te doen, want achterstallig onderhoud kan de problemen snel verergeren. Door uw interieur regelmatig te onderhouden houdt u ook het overzicht en merkt u schade al in het beginstadium op. En dat scheelt u uiteindelijk moeite én kosten.

Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

8. Provinciale laagrentende lening verhoogd.

Het Cultuurfonds voor Monumenten in Overijssel is uitgebreid. Eigenaren van een gemeentelijk monument of karakteristiek pand in Overijssel kunnen vanaf nu een laagrentende lening aanvragen voor het restaureren én het verduurzamen en/of herbestemmen van hun monument. Provincie Overijssel heeft hiervoor 400.000 euro extra beschikbaar gesteld in het Cultuurfonds voor Monumenten. Naast de uitbreiding naar de thema's duurzaamheid en herbestemming wordt ook het maximum leningsbedrag van de Cultuurfonds-hypotheek verhoogd naar € 200.000,-. Meer informatie over dit onderwerp kunt u vinden bij het [Monumentenloket](#) van de gemeente Enschede.

Foto: SCEE

9. Gemeente Enschede legt adviezen Het Oversticht wederom naast zich neer.

Op dinsdag 11 december kopt TC Tubantia "Conciërgewoning kijkt voor parkeerplaatsen" Ondanks het advies van Het Oversticht dat nota bene in opdracht van de gemeente Enschede is opgesteld, zal de conciërgewoning gewoon worden gesloopt.

De prijs van een ondergrondse parkeerplaats is kennelijk meer doorslaggevend dan het behoud van een belangrijk historisch onderdeel van de voormalige Ambachtschool. Het Oversticht was heel duidelijk in haar waardestelling om beide gebouwen als ensemble te behouden. Economische belangen spelen ook hier weer de boventoon. En de monumentencommissie? Wij hebben ze niet gehoord!

Er lijkt zich bij de gemeente Enschede een patroon te ontwikkelen om waardestellingen naast zich neer te leggen als het even niet uitkomt.

De Textielvakschool aan de Hengelosestraat werd ondanks een positieve waardestelling van Het Oversticht en de status van gemeentelijk monument domweg gesloopt. Zo zal het nu ook de conciërgewoning vergaan en in Enschede kraait er geen [burger]haan naar. Wilt u graag weten hoe de politieke discussie verloopt over bijvoorbeeld het BATO-terrein en de Coberco Melkhal? Klik dan [HIER](#).

10. Vakopleiding restaurateur in Schloss Raesfeld 2019.

Das neue Bildungsprogramm der Akademie des Handwerks für 2019 ist da.

Viele von Ihnen hatten es bestimmt schon im Briefkasten.

Wer es noch nicht hat, kann es gerne anfordern oder von unserer Website als PDF laden. Im Programm finden Sie 21 neue Weiterbildungen aus allen Themenbereichen. Filtern Sie aus dem umfangreichen Angebot Ihre Favoriten heraus und nehmen Sie Entwicklungs-Chancen für

sich und Ihre Mitarbeiter wahr!

Wir freuen uns auf Sie!

Dr. Ursula Baumeister

Akademieleiterin

PS: Besuchen Sie den kostenfreien Info-Abend „Die kaufmännische Karriere im Handwerk“ am 23. Januar 2019 mit TOP-Dozent Marcello Camerin. Hier geht's zur Reservierung.

Meer informatie over kasteel Raesfeld Klik [HIER](#)

11. Erfgoed van vliegveld Twente [Bond Heemschut]

Erken de waarde van het erfgoed van het vliegveld Twente!

Die oproep doen de Erfgoedvereniging Heemschut, het Cuypersgenootschap, de Historische Sociëteit Enschede-Lonneker en de Stichting Militair Erfgoed in het manifest dat op maandag 11 juni 2018 is aangeboden aan het door de gemeente Enschede ingestelde regieteam Ruimtelijke Kwaliteit voormalig vliegveld Twente. Later in die week werd het manifest ook aangeboden aan Provinciale Staten van de Provincie Overijssel. De oproep is gericht aan bestuurders, eigenaren, ontwikkelaars en verder iedereen die bij de ontwikkeling en de uitvoering van plannen op het terrein betrokken is of nog wordt. Voor meer informatie over dit onderwerp klik [HIER](#).

12. Renovatie van zeven kastelen in Engeland.

Groot-Brittannië staat terecht bekend om zijn grote statige huizen, kastelen en kerken - en de ruïnes zijn ook het viereen waard.

Dwalen door oude ruïnes kan verhalen over avontuur, historisch inzicht en verwondering inspireren over de manier waarop we vroeger leefden. Maar er is één nadeel bij het verkennen van een halfverniëld fort: je krijgt maar de helft van het verhaal!

Dus hier zijn zeven verwoeste kastelen die we digitaal hebben gereconstrueerd om de ware pracht te tonen die wordt genoten en verdedigd door de baronnen, koninginnen en koningen van weleer.

Klik [hier](#) voor de digitale reconstructie van de zeven kastelen.

Een ansichtkaart uit Enschede.

Fraaie Ansichtkaarten van het Volkspark [1915] met in de luchtballon links een kijkje op het "nieuwe" gerechtsgebouw in de Molenstraat en rechtszicht op de Haverstraat vanaf de oude markt. Let ook eens op het mooie Venetiaans achtige bruggetje over de vijver van het Volkspark. Ansichtkaarten uit de verzameling van de heer G. Kleine Snuverink.

13. Jaar uitstel voor verwijdering asbestdaken.

De datum waarop alle asbestdaken in Nederland moeten zijn verwijderd is uitgesteld met een jaar. Aanvankelijk was de datum vastgesteld op 1 januari 2024. Dakeigenaars hebben volgens staatsecretaris van Veldhoven, nu de tijd tot 31 december 2024 om asbestdaken te verwijderen.

14. Kwaliteitstoets op monumentensubsidie.

Om bewoonde monumenten in goede staat te houden, komt er een subsidie woonhuismonumenten. Voorheen was deze subsidie een fiscale aftrek. Door de wijziging kan er een kwaliteitstoets worden ingevoerd. Door zo'n toets gaat het geld naar waar het voor bedoeld is: het onderhoud van de monumentale onderdelen van monumenten. De Eerste Kamer heeft ingestemd met een wetsvoorstel van minister Van Engelshoven waardoor dit

mogelijk wordt.

Minister Van Engelshoven: "Dit is een belangrijke stap om ons erfgoed te behouden en aantrekkelijk te houden voor bezoekers en bewoners. Overal in Nederland zijn molens, kastelen, archeologische vindplaatsen, woonwijken en landschappen. Deze monumenten houden de geschiedenis actueel en raken mensen. Zij vertellen verhalen over waar we vandaan komen, wie wij zijn en hoe we ons ontwikkelen. We geven hen dan ook graag door aan toekomstige generaties."

Schilderwerk, dakherstel, kozijnen herstellen

Met de subsidie kunnen bewoners onderhoud deels financieren, zoals schilderwerk, goten en regenpijpen repareren, dakherstel, voegen repareren, kozijnen herstellen en de fundering repareren. Eigenaren kunnen elk jaar na afloop van het onderhoud subsidie aanvragen. De bijdrage bij deze regeling is 38% van het subsidiabel bedrag.

Niet-woonhuizen

Daarnaast krijgen Rijksmonumenten zoals molens, forten en kastelen meer subsidie voor het onderhoud. Eigenaren krijgen vanaf 2019 een bijdrage van 60% voor monumentaal onderhoud. Op dit moment is dat 50%.

De verhoging naar 60% geldt alleen voor nieuwe aanvragen die vanaf 2019 worden ingediend. Lopende subsidieaanvragen houden het percentage van 50% subsidie.

Simpel en laagdrempelig

De wijzigingen zijn opgesteld na vele gesprekken met deskundigen, organisaties en private eigenaren van monumenten. Mede door hun inbreng blijft de aanvraag door monumentenbewoners simpel en laagdrempelig.

Bron: Rijksoverheid.

15. Renovatie toegangspoort stadsbegraafplaats Espoortstraat.

Foto's : SCEE

De toegangspoort van de stadsbegraafplaats aan de Espoortstraat [een Rijksmonument] krijgt een grondige renovatie. De stalen verbindingen tussen de Bentheimers zandstenen waren voor een deel verroest en dat gaat ten koste van de stabiliteit van de poort, aldus medewerkers van NATURSTEINWERK MONSER GMBH in Nordhorn. De Bentheimer zandstenen zuilen zijn voorzichtig gedemonteerd en zullen in Nordhorn worden gerestaureerd. Meer informatie over de stadsbegraafplaats? Klik [HIER](#).

16. Enschede de verlichte stad in december 2018.

De Enschedese binnenstad was in december meer dan een bezoek waard. De verlichting van verschillende monumenten in de binnenstad was van een buitengewone kwaliteit en originaliteit. Van zowel Enschedeers en bezoekers was er veel waardering voor de aankleding van de binnenstad.

Door middel van videomapping werd er een driedimensionale kerstshow vertoond op het kantoorpand van Snelder Zijlstra aan het Hoedemakerplein. Wij hebben een korte video gemaakt van Enschede lichtstad tijdens de feestdagen.

Klik [HIER](#) voor de video op onze Facebook pagina

